

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL

NÚMERO 35 / SEGONA ÈPOCA / JUNY DE 1995

**Consell Insular
de Mallorca**

alimara

Núm 35

Segona Època. Juny de 1995

Edita: Consell Insular de Mallorca
Redacció: Servei d'Acció Social i Sanitat
General Riera, 67
07010 Palma
Tel. (971) 76 07 62
Fax: (971) 76 19 52

Portada: *Un lloc dins un pensament*
de **Joan March Torrandell**

Impressió: ESMENT. Centre Especial de Treball d'AMADIP

Dipòsit legal: PM - 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

JORNADES SOBRE ELS SERVEIS SOCIALS D'ATENCIÓ PRIMÀRIA A LES ILLES BALEARS

Palma, 30 de novembre, 1 i 2 de desembre de 1994

Centre Cultural S'Escorxador

LA COL.LABORACIÓ DEL CONSELL INSULAR DE MALLORCA AMB ELS MUNICIPIS.

10 ANYS D'HISTÒRIA

Joana Aina Vidal Burguera

Vice-presidenta del Consell Insular de Mallorca

1. ANTECEDENTS

El moment clau de l'evolució de la política de serveis socials del Consell Insular de Mallorca (CIM), coincideix amb la creació, l'any 1984, del Servei d'Acció Social i la promulgació de la Llei d'Acció Social. Fins aleshores, el CIM continuava la gestió dels centres heretats de la Diputació Provincial, però ja de manera cada vegada més anacrònica, fruit d'un model de beneficència. Amb la creació de l'administració autonòmica i dels consells insulars, la reforma administrativa obligava a una reforma organitzativa.

El Servei d'Acció Social i Sanitat (SASS), es va crear a partir de la proposta d'actuació en matèria d'acció social del Consell Insular, aprovada al Ple del dia 6 d'agost de 1984. Pràcticament, el SASS desenvoluparia les funcions assignades anteriorment al Negociat d'Acció Social, iniciant la seva organització a principis de l'any 1985.

Les seves primeres actuacions cercaven aconseguir un millor coneixement de la realitat social de l'illa, bàsicament a través dels estudis denominats "Bases per a la Planificació de l'Acció Social a Mallorca". Amb aquests estudis, a la vegada, s'intentava facilitar un increment de les col·laboracions amb organitzacions amb dinàmiques complementàries a les del SASS; igualment, es volia anar cap a un procés de racionalització de recursos mitjançant la coordinació amb altres institucions públiques i privades.

Un dels objectius que des del CIM es tenia més clar i prioritari era el d'apropament als municipis mitjançant diverses actuacions, la més significativa de les quals era la potenciació de la creació dels serveis socials d'atenció primària municipals, alternant aquesta feina amb una coordinació, col·laboració i racionalització referida tant a recursos propis com als d'altres organismes.

2. NAIXEMENT

El ritme d'implantació i desenvolupament dels serveis socials generals en alguns municipis de la Part Forana de Mallorca (1987), afavorí i accelerà el procés de col·laboració interinstitucional entre el CIM i ajuntaments. Aquest any, s'inicia el

procés de col·laboració del CIM amb l'objectiu d'oferir el suport necessari a la incipient tasca d'acció social iniciada als municipis de l'illa, a comptes d'establir uns nivells de coordinació estables i adequats a les necessitats o problemàtiques socials a les que havien de respondre els professionals d'atenció primària.

S'elaborà el Programa Pobles amb el qual es pretenia potenciar la creació i manteniment de serveis socials d'atenció primària municipals, així com l'inici d'un camí de relació entre el CIM i els ajuntaments que respongués, també, a les necessitats de planificació de l'acció social a l'illa.

L'any 1988, el Servei d'Acció Social del CIM, com a continuïtat de les accions iniciades l'any 1987 amb el seu programa Pobles i seguint el principi de responsabilitat pública que estableix la Llei Reguladora de Bases de Règim Local i la Llei d'Acció Social de la CAIB, assumeix una funció de promoció i suport als municipis de la Part Forana en matèria de serveis socials, reconeixent, igualment, el protagonisme i autonomia municipal en la creació d'aquests serveis.

En el seu Pla d'Actuació (1988), es dissenyà el Programa de Suport als Serveis Socials d'Atenció Primària que tenia com a objectiu general, recolzar i facilitar recursos perquè els municipis poguessin cobrir, de la manera més eficient i satisfactòria possible, les necessitats socials dels seus ciutadans en aquest àmbit, promovent el benestar de tota la població i estructurant una xarxa de serveis socials qualificada, que comporta un esforç molt important per aquest Consell Insular amb l'objectiu ambiciós de posar a la disposició dels municipis, un instrument de suport tècnic i assistencials de caire general. Però també potenciar i fer el seguiment de programes d'informació, atenció primària, ajuda a domicili i programes de prevenció i d'inserció.

Avui amb tendència a l'atenció directa. Per donar compliment al Programa Pobles, el SASS inicia un procés de descentralització assistencial mitjançant criteris territorials, creant a Manacor, Inca i Palma-perifèria els Centres Comarcals d'Acció Social.

L'any 1988, es firmaren els primers convenis de col·laboració interinstitucional entre el CIM i ajuntaments. Amb la modalitat de convenis, tot substituint les subvencions atorgades l'any 1987, es pretenia:

- a- Assegurar la creació i consolidació dels serveis socials d'atenció primària.
- b- Oferir una ajuda econòmica estable als ajuntaments.
- c- La coordinació concreta a què obligaven els convenis.

L'any 1989 es veu la necessitat de reestructurar el nivell de recolzament que des del CIM es venia ofertant. Bàsicament, els motius eren:

1. Fort creixement, en gairebé un any, dels serveis socials d'atenció primària municipals.
2. El conveni signat entre la CAIB i el CIM per a la gestió del Pla Concertat de Prestacions Socials Bàsiques del Ministeri d'Afers Socials.

La finalitat del Pla Concertat és aconseguir la col·laboració entre l'Administració de l'Estat i la de la Comunitat Autònoma per a finançar, conjuntament, una xarxa d'atenció de serveis socials municipals que permeti garantir unes prestacions bàsiques als ciutadans en situació de necessitat.

L'any 1990, es treballa -Ministeri d'Afers Socials, Govern Balear i consells insulars- en la formulació d'un Mapa de Cobertura mínima de les prestacions bàsiques. Aquest Mapa preveu quins són els nivells adequats a cobrir quant a l'assignació de professionals que han de fer possible les prestacions abans definides, els equipaments necessaris i els recursos econòmics que s'han de dotar per al desenvolupament dels diversos programes a l'horitzó temporal de 1995.

El conveni que tenia firmat el CIM amb la majoria d'Ajuntaments de la Part Forana, requeria la seva reformulació per tal de donar-li una nova dimensió, incorporant els continguts que el Pla Concertat estipulava.

Per tant, l'any 1991 es va formalitzar un nou marc de col·laboració interinstitucional CAIB-CIM i Ajuntaments, mitjançant la signatura d'un Conveni marc i un annex I, referit exclusivament a prestacions socials bàsiques. Es travessa, així, des de l'any 1991 al 1994 per una etapa expansiva i de consolidació bàsica en la qual es donen un seguit de característiques:

- * Per primera vegada se signen els convenis ja esmentats de col·laboració interinstitucional i l'Annex per a Prestacions Bàsiques.
- * Ampliació plantilla SASS i nova organització interna.
- * Delegació de competències del Govern Balear al CIM.
- * Dotacions a nivell municipal amb capacitat per atendre les necessitats bàsiques de la població: assistents socials, creació de serveis d'Ajuda a Domicili, formulació de Programes preventius de caire sectorial, etc.
- * L'any 94: Ampliació amb dos nous annexos al conveni Marc: un per dur a terme el programa d'integració laboral i un altre de col·laboració dels Ajuntaments amb la Llar dels Ancians pel tema dels assistits.

Fruit d'aquesta feina, l'any 1993 hi va haver 5.311 demandes resoltes, que estan ben lluny d'aquelles bosses que tenien els regidors i que anaven donant als necessitats.

3. ETAPA ACTUAL I PERSPECTIVES DE FUTUR

Característiques:

- * Noves funcions i responsabilitats del CIM en relació a les transferències i delegacions de competències.
- * Superar el marc legislatiu de subsidiarietat respecte als Ajuntaments i tenir una xarxa pròpia de serveis i equips que incideixen directament en l'acció social dels diferents municipis. Nivell d'atenció directa a usuaris i entitats o associacions.
- * Finançament.
- * Nou model de política social: repte de futur.

El conjunt d'actuacions desenvolupades actualment en el marc dels serveis socials pel Consell Insular de Mallorca s'ha de diferenciar en quatre tipus, relacionats amb el que ha estat l'evolució de la política de serveis socials, i més concretament del Servei d'Acció Social i Sanitat del CIM. Aquests tipus són:

- * Actuacions desenvolupades des dels centres assistencials: Llar dels Ancians, Llar dels Menors, CIPRES.
- * Nous equipaments i serveis: Centres d'Acollida d'Inca i Manacor, Centres Comarcals.
- * Programes i actuacions sectorials: Programes de prevenció, i pel que fa a l'actuació sectorial realitzada a part dels centres assistencials, s'ha desenvolupat amb certes limitacions. L'elaboració de programes sectorials estables i coherents, en el marc de Plans Sectorials, depèn de les transferències que es facin a la CAIB i que el Govern Balear traspassi o delegui als Consells; per això, encara no ha estat possible posar en marxa plans sectorials. En aquest context, s'inicien tot un seguit de programes i d'accions sectorials, per a diversos grups de persones en situacions de necessitat, d'acord amb la nostra capacitat de recursos econòmics i les nostres competències.

S'han realitzat accions per a persones amb disminucions, entre les que cal destacar el programa d'inserció laboral basat en el model de Treball amb Suport i que ha suposat la creació de les eines bàsiques per tal de promoure el suport social adequat per a la integració laboral normalitzada de les persones amb disminucions. També s'han realitzat actuacions per a immigrants estrangers, juntament amb el MEC, CC.OO. i altres administracions, basant en un detallat estudi les diverses accions formatives i d'inserció. En relació a les toxicomanies, la Secció de Promoció de la Salut ha consolidat ja una sèrie d'iniciatives de feina de prevenció i promoció a diversos nivells (xerrades, consells escolars de salut, assessorament a altres professionals,...)

A més de totes les actuacions abans dites, el CIM ha considerat crear un important dispositiu de suport tècnic per donar respostes a les necessitats actuals, però també per facilitar la correcta preparació de l'actuació futura; entre les seves realitzacions s'han de destacar una sèrie d'activitats, amb accions formatives, estudis, publicacions, i també jornades i seminaris.

Cal recordar el treball de suport tècnic i econòmic a un conjunt important de serveis: Unitats de Treball Social Municipal, subvencions a entitats, ajudes a tercer món i suport per a la creació del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació per ajudes al tercer món. En el sector de la marginació, la firma d'un conveni interinstitucional i Associacions sense ànim de lucre.

- * Accions concertades i subvencions (convenis firmats).
Actualment, el CIM, a través del SASS, ha intentat dur endavant els següents objectius:
- * Coordinar els recursos propis.
- * Col·laborar amb les altres organitzacions públiques i privades, en funció de la capacitat financera i de la identitat del CIM.
- * Impulsar la creació d'una xarxa de serveis socials municipals i la coordinació d'aquests.
- * Dins el marc competencial actual, i d'acord amb la identitat de gestió assistencial del CIM, també s'ha creat una infraestructura tècnica que comporta un servei de publicacions, documentació, suport informàtic, assessorament i realització d'estudis...